

Sosyal Bilgiler Öðreniyorum Özeti

1.ÜNÝTE: SOSYAL BÝLGÝLER ÖÐRENÝYORUM: BÝR OLAYIN ÇOK BOYUTLULUĐU, ÇOK YÖNLÜLÜĐÜ:

Dünya da ve çevremizde meydana gelen hiçbir olay tek boyutlu, tek yönlü deðildir. Hem Dünya da hem de çevremizde meydana gelen her olay yapamýn birçok alanýný etkiler. Yapadýđýmýz olayýn sac kendimizi ilgilendirdiđini düþünmek de dođru deðildir.

Birçok olay bizimle birlikte annemizi, babamýzý, kardeþlerimizi, akrabalarýmýzý ve arkadaşlarýmýz da etkilemektedir. Hastalandýđýmýzda sadece kendimiz deðil yakýn çevremiz de bu durumdan zarar görür. Bu durumu biraz daha genele yayacak olursak 17 Ađustos 1999 da Gölcük (Kocaeli/Ýzmit) merkezli deprem sadece Ýzmit i deðil beraberinde Marmara bölgesini dolayýsýyla ayný zamanda tüm Türkiye yi, hatta tüm Dünya ý etkilemiþtir. Etkileme-etkilenme durumunu sadece varlýk boyutunda düþünmek dođru deðildir. Meydana gelen olaylar ayný zamanda içerik açýsýndan da deðiþik boyut yönler ortaya çýkarabilirler. Olaylar beraberlerinde sosyal, siyasal, ekonomik, kültürel, dinsel gibi deðiþik yönlerden de etkilenmeleri beraberlerinde ortaya çýkarabilirler.

Örnek: Mahallemize açýlan yeni bir okul sadece bizi deðil, ayný zamanda bütün mahalleyi, beirimizi ve ülkemizi etkiler. Bunun yaný sýra o çevrede eđitimi (kültürel yönden) etkiler, orac ip kollarýnýn geliþmesini sađlar (ekonomik yönden), insani iliþkiler yönünden insanların yapamý etkiler (sosyal yönden).

OLGU: Kolayca anlaþýlabilir, kanýtlanabilir ve bilimsel verilere dayanan bilgidir. Olgu kipiden kipiye deðiþmez.

Örnekler: Türkiye nin ilk cumhurbaşkaný Mustafa Kemal Atatürk tür. Türkiye nin başkenti Ankara Ýnsan canlý bir varlýktýr.Adana Akdeniz bölgesindedir.

GÖRÜÞ: Kipiden kipiye deðiþen ve insanların kendi düþüncelerini yansýtan bilgidir.

Örnekler: En çalıþkan insanlar Türklerdir. Dünya nýn en güzel kenti Adana dýr. Sarý en hoþ renk

Olgu ve Görüş Arasýndaki Farklar:

KAVRAM: Basit bir fikri veya gerçeđi veya bir grup þeyi soyutlayarak ifade eden terim. Bir nesnenin veya düþüncenin zihinden soyut ve genel tasarýmýdýr.

Örnekler: Sarý, kırmızı, mavi&.. bunların hepsini renk olarak ifade ederiz. Renk kavramdýr.E sýnýfta Öðrenciler Ali, Ayþe vs. Hepsini birden öðrenci olarak ifade ederiz. Öðrenci kavramdýr.Yürümek, koþmak, oturmak kelimelerinin kavramý ise hareket tir.Matbaa Kađýt, Makineleþme - Ýpsizlik

GENELLEME: Olgu ve kavramlardan daha kapsamlý bilgiler elde etmektir. Kavramlar arasýndaki iliþkiyi yorumlayan bir düþüncedir.Örnekler: Erkekler futbol oynamayý severler. Kızlar pembe renkli elbiselerden çok hoþlanýrlar.Akdeniz bölgesinde yađmurlar kýþýn yađar.

BÝLÝMSEL ARAÞTIRMA BASAMAKLARI :

1- Ýlgi ve yeteneđe göre konuyu belirlemek; Her insanýn ilgi alaný ve yetenek özellikleri birbirinden farklıdır. Bilimsel çalıþmalar yapılırken insanlar ilgi duydukları alanlardan konu seçiminde bulunurlarsa daha istekli çalıþmalar yaparlar. Yeteneklerine uygun konular seçerlerse hem kendilerini hem de tüm insanları heyecanlandıracak ve etkileyecek daha başarılı sonuçlar ortaya çıkarırlar.

2- Seçtiğimiz konu ile ilgili varsayımlarda (hipotez) bulunmak; İkinci basamakta seçilen konu ile ilgili varsayımlarda(hipotezlerde) bulunulur.

Varsayım(Hipotez):Üzerinde henüz bilimsel çalıþmalar yapılarak doğruluğu kanıtlanmamış ama bilimsel çalıþmalar yapıldığında doğru çıkacağı umulan düşüncelere varsayım(hipotez) denir.

3- Konuyla ilgili kaynak taraması yapmak ve bilgi(veri) toplamak;

Sözlü Kaynaklar: İnsanlar

Yazılı Kaynaklar: Kitap, dergi, gazete, internet çıktıysı vb.

Görsel Kaynaklar: Televizyon programları, görüntü, resim ve fotoğraflar.Üçüncü basamakta öncelikle seçilen konularla ilgili kaynak taraması yapılır. Kitaplar, dergiler, gazeteler, ansiklopediler, internet ve hatta insanlar kaynak olarak kullanılabilir. En çok bilgi kitaplarda bulunur. En çok kitaplar ise kütüphanelerde bulunur. Kütüphanelerdeki kitaplar, bulması ve kullanımı kolay olsun diye Katalog Sistemi ne göre gruplandırılmıştır.Katalog sistemi göre kütüphanelerdeki kitaplar;

000 Genel Konular,

500 Doğa Bilimleri ve Matematik,

100 Felsefe ve Psikoloji,

600 Teknoloji,

200 Din,

700 Sanat,

300 Sosyal Bilgiler,

800 Edebiyat,

400 Dil,

900 Tarih ve coğrafyabeklinde gruplandırılmıştır.

Günümüzde bilgisayarlarýn devreye girmesi bu sistem daha da kolaylaþmýþtır. Herhangi bir araþtırma için kütüphaneye gittiðimizde öncelikle konumuzun içeriðine göre ilgili bölüme geçer, burada bulunan alfabetik þekilde sýralandýrýlmýþ olan çekmecelerden kitap veya yazar isimlerini katalog numaralarý ile birlikte tespit ederiz. Arkasýndan görevliye istediðimiz kitap ve yazarýn adýný katalog numarasý ile birlikte veririz. Kitap istek formunu doldurup, okuma salonuna geçeriz. Kitaplarý okurken aradýðýmýz bilgilere ulaþtýðýmýzda bilgi fiþleri ni doldururuz. Bilgi fiþlerinde ilgili bilgilerin yaný sýra konu adý, kitabýn ve yazarýn adý, cilt ve sayfa numaralarý ile basým yeri, basým yýlý ve tarihi bulunmalýdır. Çalýþmalarýmýz tamamlanýnca kitap görevliye geri verip, teþekkür etmeliyiz. Araþtırmalarýmýzda doðru ve tarafsýz bilgilere ulaþabilmek mutlaka çok sayýda kaynaktan yararlanmalýyýz.

Bilgi: Araþtırma, soruþturma, inceleme, deney, gezi ve gözlem gibi yöntemler kullanýlarak ortaya çýkarýlan ayrýca akýl ve mantýða uygun olan verilere bilgi denir.

Bilim: Bilgi topluluðu veya bilgilerin ortaya çýkmasýný saðlayan sisteme bilim denir.

4- Kaynaklardan topladýðýmýz bilgileri incelemek gruplandýrmak ve bunlarý varsayýmlarla karþýlaþtırmak;

Topladýðýmýz verileri içeriðine göre sýnýflandýrýrýz. Kaynaklardan elde ettiðimiz verileri daha önceki verileri sürdürdümüz varsayýmlarýmýzla karþýlaþtıırýrýz. Bu varsayýmlarýn olgulara dönüpüp dönüpmediğini kontrol ederiz. Olguya dönüþmeyen varsayýmlarýmýzý yanlýþ olduðunu anlayarak deðiþtiririz.

5- Metin oluþturmak; Son aþamada edindiðimiz ve doðruluðunu yaptýðýmýz çalýþmalarla kanýtlamýþ bilgileri metinlere dönüþtürürüz.Yazdýðýmýz metinler kýsa olursa buna makale, uzun olursa kitap denir.Ortaya çýkan eser ister makale olsun isterse kitap her türlü durumda yazýlarýmýzý yazarken kullandýðýmýz bilgileri kimden, hangi kaynaktan edindiðimizi cilt ve sayfa numaralarý ile birlikte muhakkak sayfalarýmýzýn altýda dipnot olarak göstermeliyiz.Bu bilgileri dipnotlar ile göstermezsek eðer

Dipnot: Metni yazarken alýntý yaptýðýmýz kýsýmlarý (cümle yada paragraflarý) nereden ve kimden aldýðýmýzý gösteren notlardýr.

Kaynakça: Yararlandýðýmýz kaynaklarýn adýný belirtmemizdir.

TEMEL HAKLAR:

HAK: Ýnsanlarýn herhangi bir iþi yapma yetkisine hak denir.

ÖZGÜRLÜK: Ýnsanlarýn hiçbir insana zarar vermeden dilediði her þeyi yapabilmesine özgürlük denir.

TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERÝMÝZÝN GENEL ÖZELLÝKLERÝ:

1- Doðumla baþlar, ölümle biter.

2- Evrenseldir. Dünya nýn her yerinde geçerlidir.

3- Dokunulamaz, devredilemez ve vazgeçilemez özellikler taþýrlar.

- 4- Tamamy bir bütündür. Bir tanesi bile olmazsa veya kullanýlmazsa diðerleri bir iþe yaramaz.
- 5- Yapama hakkýmýzýn dýþýndaki diðer tüm haklar sýkýyönetim, savaþ, bulabýcý hastalýklar, nüfus gibi insan hayatýnýn söz konusu olduðu olaðanüstü durumlarda sýnýrlandýrýlabilir. Normal durumda haklarýn sýnýrlandýrýlmasý asla söz konusu olamaz.
- 6- Baþkalarýnýn hak ve özgürlüklerinin baþladýðý yerde bizim hak ve özgürlüklerimiz biter.
- 7- Her devlet düzenlediði anayasa ve yasalarla Ýnsan haklarýný güvence altına almak zorundadır.
- 8- Bütün haklar uluslar arasý belgeler ve kuruluþlar tarafýndan da koruma altına alýnýrlar.

Kipi Haklarý

* Vatandaþlýk Hakký*	Özel Yapamýn Gizliliði	Sosyal ve Ekonomik Haklar	* Eðitim ve Öðrenim Hakký	Siyasi Haklar
Dokunulmazlýðý	* Çalýþma Hakký		* Dilekçe Hakký*	
Hizmetlerine Girme Hakký*	Yerleþme ve Seyahat		* Toplu Ýþ Sözleþmesi, Grev	
ve Siyasi	Özgürlüðü		ve Lokavt hakký	
Basýn ve Dernek Kurma	Özgürlüðü	* Toplantý ve Gösteri Yürüyüþü	Hakký	

TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERÝN KÖTÜYE KULLANILMAMASI:(Anayasa, Madde 14):

Anayasa nýn hiçbir hükmü Anayasa da yer alan hak ve hürriyetleri yok etmeye yönelik bir faaliyette bulunma hakkýný verir þeklinde yorumlanamaz.

YAPAMA HAKKI:(Anayasa, Madde 17):

Herkes yapama, maddi ve manevi varlýðýný koruma ve geliþtirme hakkýna sahiptir.Yapama hakký, bu haklarýn temelidir. Savaþ, sýkýyönetim ve olaðanüstü hallerde dahi durdurulamaz, yok edilemez.

KÝÞÝ DOKUNULMAZLIÐI HAKKI:(Anayasa, Madde 17):Týbbi zorunluluklar ve kanunda yazýlý haller dýþýnda, kipinin vücut bütünlüðüne dokunulamaz; rýzasý olmadan bilimsel ve týbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye ipkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle baðdaþmayan bir cezaya muameleye tabi tutulamaz.Böylece kipinin yapamasý ve vücut bütünlüðü güvence altına alýnır.

KONUT DOKUNULMAZLIÐI:(Anayasa, Madde 21): Kimsenin konutuna dokunulamaz. Çepitli nedenlerle, yasayla yetkili kýlýnmýþ kurumlarýn yazýlý emri bulunmadýkça; kimsenin konutuna girilemez, arama yapılamaz ve buradaki eþyaya el konulamaz.Ýnsanlarýn kendi evlerinde rahatsýz edilmeden yapam sürme hakký Anayasada güvence altına alýnmýþtır.

ÖZEL YAPAMIN GÝZLÝLÝÐÝ:(Anayasa, Madde 20):Herkes, özel hayatýna ve aile hayatýna saygý gösterilmesini isteme hakkýna sahiptir. Özel hayatýn ve aile hayatýnýn gizliliðine dokunulamaz.Kipilerin özel hayatlarýný kendilerinin izni olmaksýzýn topluma sergilemek doðru deðildir.

Özel Yapam: Meydana gelen herhangi bir olay sadece bir bireyi, o bireyin ailesini veya çalýþma arkadaşlarýný ilgilendiriyorsa bu olay o insanýn özel yapamýna ait bir olaydır.

Genel Yapam: Meydana gelen bir herhangi bir olay bir kipinin yaný sıra yapadýðý mahalleyi, kenti, ülkeyi veya tüm dünyayý ilgilendiriyorsa o olay genel yapam içerisinde yer alan bir

olaydýr.

Örnek: Herhangi bir insanýn otomobilinin içinde ailesi ile birlikte sohbet ederek trafikte yol ilerlemesi o kiþinin özel yaþamýna ait bir olaydýr. Fakat ayný bireyin az sonra kendisini ailesiyle yaptýđý sohbe kaptýrýp dikkatini dađýtmasý ve kaza yapmasý genel yaþama yönelik bir olaydýr.

HABERLEÞME ÖZGÜRLÜĐÜ:(Anayasa, Madde 22):Herkes haberleþme özgürlüđüne sahiptir. Haberleþmenin gizliliđi esastýr.Bilgisi ve izni olmaksýzýn hiþ kimsenin telefonu dinlenemez, mektuplarý açýlý okunamaz. Bunlar yasalarla güvence altýna alýnmýþtýr.

BASIN ÖZGÜRLÜĐÜ:(Anayasa, Madde 26):Herkes düþünce ve kanaatlerini söz, yazý, resim veya baþka yollarla tek baþýna veya toplu olarak açýklama hakkýna ve yayma hakkýna sahiptir.(Anayasa, Madde 28):Basýn hürdür, sansür edilemez.Basýn özgürlüđü de insanlarýn fikirlerini gazete, dergi radyo ya da televizyon aracýlýđý ile insanlara ulaþtýrma özgürlüđünü içerir.

EDÝTÝM VE ÖĐRENÝM HAKKI:(Anayasa, Madde 42):Kimse, eđitim ve öđretim hakkýndan yoksun býrakýlamaz.Öđrenim hakkýnýn kapsamý kanunla tespit edilir ve düzenlenir. Eđitim ve öđretim, Atatürk ilke ve inkýlaplarý dođrultusunda, çađdaþ bilim ve eđitim esaslarýna göre, devletin gözetim ve denetiminde yapýlýr.Ýnsanýn kendisini geliþtirme ve sahip olduđu haklarýn bilincine varmasý eđitim yoluyla olur.

SAĐLIK HAKKI:(Anayasa, Madde 56):Herkes sađlýklý ve dengeli bir çevrede yaþama hakkýna sahiptir.Sađlýk hakký insana beden ve tuh sađlýđý içinde yaþama isteme hakkýný verir.

SEÇME VE SEÇÝLME HAKKI:(Anayasa, Madde 67):Vatandaþlar, kanunda gösterilen þartlara uygun olarak seçme, seçilme ve bađýmsýz olarak veya bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma ve halk oylamasýna katýlma hakkýna sahiptir.Seçme ve seçilme hakký demokratik toplumlarda temel ilkelerden biridir.

DÝLEKÇE HAKKI:(Anayasa, Madde 74):Vatandaþlar ve karþýlýklý esasý gözetilmek kaydýyla Türkiye ikamet eden yabancýlar kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve þikayetleri hakkýnda, yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisi ne yazý ile baþvurma hakkýna sahiptir. Kendileriyle ilgili baþvurmalarýn sonucu, gecikmeksizin dilekçe sahiplerine yazýlý olarak bildirilir. Bir isteđimiz, sorunumuz olduđunda onun çözümünü istemek için yazýlan kýsa yazýlara dilekçe denir. Her insan sorunu ve isteđini dile getirmekte özgürdür. Bu nedenle istediđi kuruma dilekçe verebilir. Dilekçelere en geç 60 gün cevap verilmesi kanuni bir zorunluluktur.

BÝLGÝ EDÝNME HAKKI: 9.10.2003 de kabul edilen Bilgi Edinme Kanunu na göre; (Madde 4): Herkes bilgi edinme hakkýna sahiptir.(Madde 5): Kurum ve kuruluşlar, bu Kanunda yer alan istisnalar dýþýndaki her türlü bilgi veya belgeyi baþvuranlarýn yararlanmasýna sunmak ve bilgi edinme baþvurularýný etkin, süratli ve dođru sonuçlandırmak üzere, gerekli idarî ve teknik tedbirleri almakla yükümlüdürler.

(Madde 6): Bilgi edinme baþvurusu, baþvuru sahibinin adý ve soyadý, imzasý, oturma yeri veya ip adresini, baþvuru sahibi tüzel kiþi ise tüzel kiþinin unvaný ve adresi ile yetkili kiþinin imzasýný ve yetki belgesini içeren dilekçe ile istenen bilgi veya belgenin bulunduđu kurum

veya kuruluþa yapýlýr. Bu baþvuru, kiþinin kimliðinin ve imzasýnýn veya yazýnýn kimden neþet ettiðinin tespitine yarayacak baþka bilgilerin yasal olarak belirlenebilir olmasý kaydýyla elektronik ortamda veya diðer iletiþim araþlarıyla da yapýlabilir. Dilekçede, istenen bilgi veya belgeler aþýkça belirtilir.

(Madde 7): Bilgi edinme baþvurusu, baþvurulan kurum ve kuruluþlarýn ellerinde bulunan veya görevleri gereði bulunmasý gereken bilgi veya belgelere iliþkin olmalýdýr. Kurum ve kuruluþlar, ayrý veya özel bir çalıþma, araþtırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluþturulabilecek türde bir bilgi veya belge için yapýlacak baþvurulara olumsuz cevap verebilirler.Ýstenen bilgi veya belge, baþvurulan kurum ve kuruluþtan baþka bir yerde bulunuyorsa, baþvuru dilekçesi bu kurum ve kuruluþa gönderilir ve durum ilgiliye yazýlý olarak bildirilir.

TÜKETÝCÝ HAKLARI ÝHLALLERÝ ÝÇÝN;Tüketici Mahkemesi,Tüketici Haklarý Merkezi,Tüketici Haklarý Derneði,Tüketici Haklarý Ýl/Ýlçe Hakem HeyetiReklam Kurulu veBelediyelere baþvuruda bulunarak hakkýmýzý arayabiliriz.

TÜKETÝCÝ HAKLARI HÝZMET AKSAMALARI ÝÇÝN;Muhtarlýklar, Belediyeler, Kaymakamlýklar ve Valilikler baþvuruda bulunarak hizmet aksamасыnı ortadan kaldýrabiliriz.

VATANDAÞLIK GÖREVLERÝMÝZ:

- 1 Kanunlara uymak
- 2 Vergi vermek
- 3 Seçimlere katýlmak
- 4 Askerlik yapmak

SORUN ÇÖZME YÖNTEMÝ: Ortaya çýkan hiçbir sorun þiddet kullanýlarak, baþkalarýnýn haklarý çidner kendi haklarýmýzdan ödün vererek, görmezlikten-duymazlýktan gelerek, tavýr alarak ve küserek çözülemez. Bu tür yöntemler býrakýn sorunlarý çözmeyi bir kenara, var olan sorunlarý daha da büyütürüz.Ortaya çýkan sorun ne olursa olsun taraflar karþýlýklý olarak birbirlerinin hak ve özgürlüklerini göz önünde bulundurarak yani empati yaparak ve iletiþim kurarak bütün sorunlarý çözebilirler

.EMPATÝ KURMA: Bir bireyin kendisini karþýsýndakinin yerine koymasý, onun duygu ve düþüncelerini anlamaya çalıþmasıdır.

SOSYAL BÝLÝMLER:Sosyal bilimler dünyanýn ve yaþamýn insanî ve toplumsal yönlerini inceleyen bir akademik disiplinler grubuna verilen addýr. Sosyal bilimler, insanlarý ve toplumu ilgilendiren konularý içeren dallardýr.

Türkiye'de genel olarak sözel bilimler olarak da anýlýrlar. Þimdi bunlardan bazılarıný öğrenelim.

Tarih: Geçmiþte meydana gelen önemli insan iliþkilerini yer ve zaman göstererek, neden-sonuç iliþkisi içinde inceleyen ve bilgileri belgelere dayandýrarak anlatan bilim dalýna tarih

denir.

Sanat Tarihi: Bireylerin ve toplumlarýn eserleri inceleyerek, kültürel geliþmiþlikleri hakkýnda bilgiler veren bilim dalýdýr.

Coðrafya: Atmosfere baðlý olarak meydana gelen doða olaylarýný, bunlarýn olupunu, daðýlýþýný ve varlýklar üzerindeki sonuçlarýný inceleyen bilim dalýdýr.

Teoloji(Din bilimi): Toplumlara ait inanç özelliklerini inceleyen bilim dalýdýr.

Edebiyat: Edebiyat bir anlatým biçimidir. Dübünce ve duygularý güzel ve etkili bir biçimde anlatma sanatý olarak da tanýmlanabilir.

Filoloji(Dil bilimi) : Geçmiþte ve günümüzde kullanýlan dillerin yapýsýný inceler.

Paleografya(Eski yazý bilimi): Eski yazýlarý okuma bilimidir.

Epigrafya(Yazýt bilimi): Anýtlar üzerindeki yazýlarý ve kitabeleri inceler.

Sosyoloji (Toplum bilimi): Sosyal yapýnýn iþleyiþi ve iþleyiþini, toplumsal olaylarýn ba olduðu genel kurallarý, toplumlarýn oluþturdukları kurum ve kuruluşların insan ve toplum yaşamı etkilerini inceler.

Felsefe : Ýnsana doðru düþünmeyi, veriler arasında bað kurmayı, olaylara farklı açýlardan bakma öðretir.

Psikoloji : Ýnsanlara ait düþünce ve davranýþların kaynaðýný ve sonuçlarýný inceler.

Arkeoloji (Kazý bilimi): Maddesel kalýntýlarý ortaya çýkarýr. Özellikle yazýnýn bilinmediði Tarih Öncesi Devirlerin aydýnlatýlmasýnda Tarih bilimine yardımcı olur.

Kronoloji(Takvim bilimi):Tarih boyunca deðiþik toplumlar tarafından kullanýlmýþ takvimleri ve meydana gelmiþ olan olaylarý inceleyerek bu olaylarýn geçmiþten günümüze doðru zaman sýralamasý yapýlmasýný saðlar.

Etnoğrafya(Kavimler bilimi): Toplumların kültürel etkinliklerini araþtırýp inceleyen bilim dalýdýr.

Nümizmatik(Para bilimi): Eski paralarý inceler. Bu paralarýn ait olduklarý medeniyetler hakkýnda bilgi edinmemizi saðlar.

Antropoloji (Ýnsan bilimi): Ýnsan ýrklerýný, sýnýfsal aýdan inceleyerek sýnýflandýran bilim dalýdır.

Diplomatik(Siyaset bilimi): Devletler arasý antlaşma, ferman, berat ve benzeri belgeleri inceleyen bilim dalýdır.

Ýktisat(Ekonomi): Toplumlara ve devletlere ait ekonomik etkinlikleri bütün boyutlarýyla inceleyen bilim dalýdır.Hukuk: Anayasa ve yasalarý inceleyen bilim dalýdır.

Sicillografi: Mühürleri inceler.Heraldik: Armalarý inceler.

Onomastik: Yer adlarýný inceleyen bilim dalýdır.

SOSYAL BÝLÝMLER ÖĐRENMENÝN YARARLARI:

Sosyal Bilgiler Dersi;

- Vatandaşlık görevi ve sorumluluklarýnýn öğrenilmesini saðlar.
- Öğrencilerin, Türk milletine, bayrağına ve Türk ordusuna karşı sevgi, saygı ve güven artırır.
- Atatürk ilke ve inkılaplarýnýn önemini an-lapılması ve bunlarýn korunması bilincini yerleşmesini saðlar.
- Türkiye Cumhuriyeti'nin dayandığı temel ilkeleri öğretir.
- Türk tarihinin öğretilmesini amaçlar.
- Hem ülkemizi hem de dünyayı tanıyamaz-sağlar.
- Demokratik yaşam kurallarýný öğretir.
- Beraber yaşama, sorumluluk alma, yar-dýmlaşma ve karar verme duygularýný geliştirir.
- İnsanlarýn, birbirlerine karşı olan hak ve sorumluluklarýný kavramalarýný saðlar.
- Bilimin ve tekniğin gelişmesinin insan ha-yatı üzerindeki etkilerini öğretir.

ATATÜRK DÖNEMÝNDE SOSYAL BÝLÝMLER ALANINDA YAPILAN ÇALIÞMALAR:

1 - Yurt Dýþýna Öðrenciler Gönderilmesi: Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün bilime ve bilimsel araþtırma-lara büyük önem verdiði herkesçe bilinmektedir. Atatürk en büyük amaçlarından biri de Türki-ye'yi çağdaþ bir ülke hâline getirmek ve Avrupalý devletler seviyesine çýkarmaktır. Bunu yaparken en büyük yol gösterici olarak bilimi kabul etmiştir. Atatürk'ün yaptýđý inkýlaplar incelendiðin-de, bu inkýlapların aklýn ve bilimin önderliðinde ya modern yenilik ve geliþime açýk bir özel-liðe sahip olduđu görülmektedir. Bir ülkenin hýzla geliþebilmesi için önce-likle halkýn eðitim seviyesinin yükseltilmesi gerek-lidir. Püfhesiz Atatürk de bu durumun farkýna var-mýþ ve eðitim alanýndaki inkýlâplara önem vermiþ-tir. Bu nedenle Atatürk bütçeden ödenek ayýrarak yurt dýþýna öğrenci gönderilmesine karar vermiþ-tir. Fen bilimleri, sosyal bilimler, görsel sanatlar ve arkeoloji gibi birçok alanda 1925 ile 1947 yılları arasında Avrupa'ya 40 öğrenci gönderilmiştir. Atatürk, yurt dýþýna gidecek olan öğrencilere çek bir telgrafta Sizi birer kývılcým olarak gönderiyorum volkan olup dönmelisiniz diyordu. Bu öğrencilerden bazıları yurt dýþýndaki okullarda sosyal bilimler ile ilgili eðitim aldýlar ve tekrar yurdumuza dönerek yüzlerce, binlerce insanýn bu alanlarda bilgilenmesini saðladýlar ve Türkiye Cumhuriyeti nin geliþmesine katkıda bulundular. Burhan Toprak(Sanat Tarihi), Prof. Dr. Jale Ýnan(Arkeoloji), Prof. Dr. A. Afet Ýnan(Tarih) gibi.

2 - Yeni Türk Harfleri nin Kabulü: Türk Milleti olarak Ýslamiyet i kabul etmemizden itibaren yaklaşık bin yıl boyunca Arap harflerini kullandýk. Bu durumun sonucu olarak Türkçe kelimelerin bir kısmýný kullanmaya-kullanmaya unuttuk ve dilimiz yoksullaþtı.Arap harflerini öğrenmek,söylemek ve yazmak oldukça zordu.1927 Nüfus sayýmýnda Türkiye nüfusunun ancak %10 unun okuma yazma bilmesi bu durumun en açýk kanýtıdır.Ayrıca Arap harfleri Türkçe nin dil yapýsýna uyumuyordu. Tüm bu nedenlerden dolayı 1 Kasým 1928 de Arap alfabesi kaldýrýlarak yerine 29 harfli Yeni Türk alfabesi kabul edildi.

3 - Millet Mektepleri nin Açýlması: O tarihlerde Türkiye nin nüfusu 14 milyon civarýndaydı ve bu nüfusun ancak %10 u okuma-yazma biliyordu. Okur-yazar oranýný yükseltmek gerekiyordu ama bunun için yeterince okullar yoktu. Halkýmýza okuma yazmayı öðretebilmek için tüm yurttan 21Kasým 1928 de Millet Mektepleri açıldı. Millet mekteplerinde okuma-yazma yaný sıra, matematik, saðlýk bilgisi, yurt bilgisi gibi dersler de veriliyordu. Çalıþanlara, gaz lâmbası, mum ýþýđý altında gece verilen derslere, bu davaya gönülden inanan halk, hiç aksatmadan devam ediyordu; bitirenlere, Atatürk tarafından bir Anayasa metni armaðan ediliyordu. Bu büyük seferberliðin ve copkunun sonucu, yeni harflerin kabulünden bir yıl sonra (1929), Millet Mekteplerinden diploma alanların sayısı 1 milyon 200 bine ulaþtı. Millet Mekteplerinde temel eðitim görenlerin zamanla okuma-yazmayı unutabilecekleri düþünülererek 1930 da Halk Okuma Odaları açıldı ve 1936 okuma odalarının sayısı 500 e ulaþtı ve aynı yıl millet mektepleri uygulamasına son verildi; bu kursların iþlevini Halkevleri ve Halkodaları üstlendi. Mustafa Kemal, bazı okullarda öðretmenlik yaparak bizzat kendisi vatandaşlara okuma-yazma öðretmeye çalıþmıþtır. Bu önemli çalıþma nedeniyle kendisine TBMM tarafından Baþöðretmenlik ünvaný verilmiştir.Bu nedenle günümüzde her yıl 24 Kasým, Öðretmenler Günü olarak kutlanmaktadır.

4 - Türk Tarih Kurumu nun Kurulması(TTK): - Türk ulusu hakkýndaki yanlış deðerlendirmelere son vermek için, - Türk tarihinin sadece Osmanlı tarihinden ibaret olmadýđýný, bundan öncesin de köklü ve eski bir tarihe sahip bulunduđunu kanýtlamak,- Türk tarihini doðru kaynak ve belgelere dayandýrarak gerçekleriyle ortaya çýkarmak,- Türk gençlerine tarihimizi öðretmek atalarının örneğini aldýrmak ve onların başarýsýndan ilham aldýrarak özgüven duygusunu geliþtirmek için 15 Nisan 1931 de Türk Tarih Tetkik Cemiyeti Atatürk tarafından kurulmuştur. Sonradan adı Türk Tarih Kurumu(TTK) olarak deðiştirilmiştir.Türk Tarih Kurumu nun yaptýđý çalıþmalarý yayınlamak amacıyla 1937 de bir dergi çýkarılmıþtır. Adý, Belleten olarak Atatürk tarafından konmuştur. Halen Türk Tarih Kurumu na baðlı olarak çalıþmalarına devam eden bilimsel bir dergimizdir.

5 - Türk Dil Kurumu (TDK): - Arapça, Farsça, Fransızca ve İngilizce gibi deðişik dillerden dilimize girmiş yabancı kelimeleri dilimizden çýkarmak ve bunların etkisinden kurtarmak için,- Dilimize girmiş yabancı kelimeler dilimizden çýkarýlmıyorsa bile en azından Türkçe dil kurallarına uygun hale getirebilmek için,- Kullanılmaya kullanılmaya unutulmuş olan Türkçe kelimeleri tekrar ortaya çýkarmak ve dilimizi tekrar zenginleþtirmek için 12 Temmuz 1932 de Atatürk tarafından Türk Dili Tetkik Cemiyeti ni kurdurulmuştur.

6 - Halk Evleri nin Açýlmasý (HE): - Yapýlan inkýlaplarý halka mal etmek,- Cumhuriyet e ve devrimlere bađlý her bakýmdan yetiþmiþ insanlar yetiþtirmek,- Kültür, lke, amaç, ve dpnce k güçlendirecek bir toplum olmayý sađlamak,- Köylü ile kentli, kentli ile aydýn arasýndaki iliþki düzenleyip arttýrmak amacýyla Atatürk tarafýndan 19 Þubat 1932 de açýldý. Halkevleri kýsa zaman inde Türkiye'nin dört bir yanýna yayýldý. 1932 ile 1952 yýllarý arasýnda 478 halkevi, 4322 halk odasý açýldý.

7 - Dil Tarih ve Cođrafya Fakültesi nin Kurulmasý (DTCF):- Türk dili ve tarihi hakkýnda araþtýrma yapmak,- Türk dili ve tarih alanlarýnda ðretim görevlisi ve araþtýrmacý yetiþtirmek, Sosyal bilimlerin geliþimine katkıda sađlamak,- Türk dili ve tarihi çalıþmalarýný ulusallaþtırmak için Atatürk tarafýndan 9 Ocak 1936 da kuruldu.